

Gospodarka leśna w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa – problemy i wyzwania

Mirosław Kozłakiewicz, Adam Dominiecki, Marek Geszprych

Polski Związek Zrzeszeń Leśnych, Sękocin Stary 3B/2, 05-090 Raszyn
miroslaw@kozlakiewicz.pl, eadam.dominiecki@gmail.com, kancelaria@geszprych.pl

Skala wzrostu powierzchni lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa w Polsce jest determinowana bardzo niekorzystną konfiguracją przestrzenną gruntów leśnych, będących zwłaszcza we władaniu osób fizycznych, przejawiającą się w dużym rozdrobnieniu powierzchni indywidualnych gospodarstw leśnych. Poprawa tych niekorzystnych uwarunkowań może być osiągnięta poprzez tworzenie i funkcjonowanie zorganizowanych form prowadzenia gospodarki leśnej w tych lasach w postaci tzw. zrzeszeń leśnych. Przy czym zrzeszenia mogą występować w różnych formach prawnych, które – w określonych granicach – uwzględniają zróżnicowanie ich statusu prawnego i poddanie reżimowi różnych ustaw. Kwalifikowaną formą zrzeszenia są zrzeszenia leśne, do których można obecnie zaliczyć w Polsce trzy podmioty, tj. stowarzyszenia leśne, spółki do zagospodarowania lasów wspólnot gruntowych oraz spółdzielnie.

W kontekście głównych problemów towarzyszących prowadzeniu gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa należy wyartykułować:

- rozdrobnienie struktury powierzchniowej tych lasów, utrudniające m.in. osiągnięcie w tych lasach trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- niski poziom integracji środowiska właścicieli lasów prywatnych,
- brak wielu regulacji prawnych odnoszących się do lasów niepublicznych w ustawie o lasach, w tym brak definicji prywatnego gospodarstwa leśnego, oraz brak regulacji umożliwiającej korzystanie z „funduszu leśnego” w części dot. zasobów finansowych, pochodzących z opłat za wyłączenie gruntów z produkcji leśnej,
- brak instytucjonalnego wsparcia zrzeszeń leśnych,
- brak reprezentacji właścicieli lasów prywatnych w strukturach europejskich (CEPF),
- brak wizji rozwoju oraz zasad funkcjonowania leśnictwa prywatnego w Polsce - „Status quo” w zakresie zmian legislacyjnych.

W kontekście wyzwań towarzyszących prowadzeniu gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa należy wskazać:

- integrowanie organizacyjno-prawne prywatnych właścicieli lasów z obszaru całej Polski,
- zapewnienie możliwości finansowania zrzeszeń, opartego na różnych przepisach prawnych,
- wyodrębnienie w polskim systemie prawnym spółdzielni leśnych, jako potencjalnej formy prowadzenia gospodarki leśnej,
- wyodrębnienie pojęcia gospodarstwa leśnego,
- umocowanie ministra właściwego ds. leśnictwa do prowadzenia działań nadzorczych nad utworzonym Związkiem (PZZL),
- modyfikacja trybu oraz sposobu sprawowania nadzoru nad zagospodarowaniem lasów, wspólnot gruntowych w kierunku poddania go regulacji ustawy o lasach,
- „Zielony Ład” oraz „Fit for 55”, w części regulacji dotyczących: przeniesienia kompetencji na poziom EU, oraz planów wyłączenia 20-30% lasów z produkcji gospodarczej,
- rekompensaty dla właścicieli lasów.